

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เรื่อง เลิศลักษณ์คัพพัทธราชา (๒)

ครูผู้สอน ครูฟาริเดาะห์ เบญญาภาจ

ครูรุ่งพิรุณ เชื่อนรอบ

เลิศลักษณ์คัพห์ราชา (๒)

รามเกียรติ์ ตอน นารายณ์ปราบนนทก

เหลือบเห็นสตรีวิไลลักษณ์

งามไอษฐ์งามแก้มงามจูไร

งามกรรณงามถันงามขนง

งามจริตกิริยางามงอน

พิศพักตร์ผ่องเพียงไข

งามนัยน์เนตรงามกร

งามองค์ยิ่งเทพอัปสร

งามเอวงามอ่อนทั้งกายา

ศึกษาเรียนรู้

เรื่อง นามราชาศัพท์

ลำดับพระอิสริยยศกิติ ๕ ชั้น

ชั้นที่ ๑ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ชั้นที่ ๒ สมเด็จพระบรมราชินีนาถ

ชั้นที่ ๓ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ

ชั้นที่ ๔ พระองค์เจ้า

ชั้นที่ ๕ หม่อมเจ้า

ลำดับพระอิสริยยศักดิ์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

สมเด็จพระบรมราชินี

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหมาลีนี

พระอัครราชกุมารี

หม่อมเจ้า

กิจกรรมเรียนรู้

เลิศลักษณ์คัพห์ราชา

“นามราชาคัพห์”

รูปแบบกิจกรรม

๑. นักเรียนแต่ละคนศึกษาความรู้จากใบความรู้ เรื่อง นามราชาศัพท์
๒. นักเรียนร่วมกันอภิปรายความรู้ เรื่อง นามราชาศัพท์

ใบความรู้ เรื่อง นามราชาศัพท์
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง เพลินพาที่ซีประเด็น
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

นามราชาศัพท์

หนังสือราชาศัพท์ฉบับนักเรียน-นักศึกษา ของประพันธ์ เรื่องณรงค์ หน้า ๒๗ ได้อธิบายว่า คำนามที่ใช้เป็นราชาศัพท์ หมายถึง คำเรียกสิ่งของซึ่งเป็นของพระมหากษัตริย์ โดยเติมคำหน้าหรือคำหลังศัพท์

หนังสือหลักภาษาและการใช้ภาษา ม.๒ ของพองจันทร์ สุขยั้ง และคณะ หน้า ๑๓๑ ได้อธิบายว่า คำนามราชาศัพท์ คือคำที่บัญญัติขึ้นใช้โดยเฉพาะ หรือบางคำอาจนำมาจากคำนามสามัญโดยใช้คำอื่นประกอบข้างหน้าหรือข้างหลัง เพื่อให้พิเศษกว่าคำธรรมดาทั่วไป

จากความหมายของนามราชาศัพท์ข้างต้นสรุปได้ว่า คำนามที่ใช้เป็นราชาศัพท์ คือ คำที่ใช้เรียกสิ่งของซึ่งเป็นของพระมหากษัตริย์ มีทั้งบัญญัติศัพท์ขึ้นใช้โดยเฉพาะ หรือนำคำนามสามัญมาประกอบศัพท์ใหม่ด้วยการเติมคำหน้าหรือคำหลังเพื่อให้พิเศษกว่าคำทั่วไป

การใช้นามราชาศัพท์ให้ถูกต้องและเหมาะสม ต้องคำนึงถึงลำดับชั้นต่าง ๆ ตามพระอิสริยยศศักดิ์ ดังนั้นก่อนจะศึกษาเรื่องหลักการใช้นามราชาศัพท์จึงต้องรู้การจัดลำดับอิสริยยศศักดิ์การใช้ราชาศัพท์เสียก่อน

หลักการใช้นามราชาศัพท์ที่ควรรู้

นามราชาศัพท์ มักขึ้นต้นด้วยคำว่า “พระบรม” “พระบรมราช” “พระราช” และ “พระ” ซึ่งมีหลักการใช้โดยย่อ ดังนี้

๑. “พระบรม” หรือ “พระบรมราช” ใช้นำหน้าคำนามที่เป็นชื่อบุคคลหรือสิ่งสำคัญที่ควรยกย่องหรือเชิดชูเป็นเกียรติยศ เช่น พระบรมราชาท (คำสั่งสอนของพระมหากษัตริย์) พระบรมวงศานุวงศ์ (ญาติสนิทของพระมหากษัตริย์) พระบรมราชชนนี (แม่ของพระมหากษัตริย์) ฯลฯ
๒. “พระราช” ใช้นำหน้าคำนามที่เป็นชื่อบุคคล หรือสิ่งสำคัญที่ควรยกย่องรองลงมา เช่น พระราชวัง (ที่อยู่ของพระมหากษัตริย์) พระราชทรัพย์ (ทรัพย์สินของพระมหากษัตริย์) พระราชดำรัส (คำพูด) ฯลฯ
๓. “พระ” นำหน้าคำนามทั่วไปอย่างอวัยวะร่างกาย เครื่องแต่งกาย ของใช้ เครื่องประดับ โรค อายุ เป็นต้น เช่น พระนลาฏ (หน้าผาก) พระวรกาย (ร่างกาย) พระพักตร์ (หน้า) พระสนับเพลา (กางเกง) พระภูษา (ผ้าถุง) พระแท่นบรรทม (เตียงนอน) จดหมาย (พระราชหัตถเลขา) ฯลฯ

กิจกรรม

ศึกษาใบความรู้

เรื่อง นามราชาศัพท์

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

ตารางสรุปหลักการใช้นามราชาศัพท์ที่ควรรู้

นามราชาศัพท์	ลำดับอิสริยยศที่บุคคล	ตัวอย่างราชาศัพท์
พระบรม- พระบรมราช-	ชั้นที่ ๑ เท่านั้น	คำนามที่สำคัญมาก ควรยกย่องหรือเชิดชูเป็นเกียรติยศ เช่น - พระบรมโอรสาธิราช (ลูกชาย) - พระบรมมหาราชวัง (ที่อยู่ของพระมหากษัตริย์) - พระบรมฉายาลักษณ์ (รูปถ่าย) - พระบรมราชาภิเษก (พระราชพิธีสถาปนาขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์)
พระราช-	ชั้นที่ ๑ และ ๒	คำนามที่สำคัญหรือควรยกย่องรองลงมา เช่น - พระราชดำรัส (คำพูด) - พระราชดำริ (ความคิด) - พระราชภารกิจ (งานที่จำต้องทำ) - พระราชนิพนธ์ (เรื่องที่แต่งขึ้น) (ยกเว้น พระราชทาน เป้ากิริยารราชาศัพท์)
พระ-	ชั้นที่ ๑, ๒, ๓ และ ๔	คำนามทั่วไปอย่างอวัยวะร่างกาย เครื่องแต่งกาย ของใช้ เครื่องประดับ โรค อายุ เช่น - พระโอษฐ์ (ปาก) - พระอัมระงค์ (แหวน) - พระเขนย (หมอน) - พระขนง (คิ้ว)

ข้อสังเกตที่น่าสนใจของนามราชาศัพท์

- ใช้คำว่า “หลวง” หรือ “ตัน” ประกอบท้ายคำไทยบางคำ เช่น *ม้าหลวง ลูกหลวง ช้างหลวง และ ม้าตัน ช้างตัน เครื่องตัน ฯลฯ* (คำว่า หลวง ที่แปลว่าใหญ่ ไม่ได้เป็นราชาศัพท์ เช่น ทรายหลวง)
- ใช้คำว่า “พระที่นั่ง” ประกอบท้ายคำเรียกยานพาหนะต่าง ๆ ที่พระมหากษัตริย์หรือพระราชวงศ์ชั้นสูงประทับ เช่น *รถยนต์พระที่นั่ง เครื่องบินพระที่นั่ง ฯลฯ* ส่วนพระราชวงศ์ชั้นรอง ใช้คำว่า “ที่นั่ง” ประกอบ เช่น *รถไฟที่นั่ง รถยนต์ที่นั่ง ฯลฯ*
- นามราชาศัพท์ที่กล่าวถึงเครือญาติ ถ้าเป็นคำไทยให้ใช้คำว่า “พระเจ้า” นำหน้า เช่น *พระเจ้าปู่ พระเจ้าย่า ฯลฯ*
- ลักษณะนามของชื่ออวัยวะส่วนสำคัญของร่างกาย และสิ่งเกี่ยวกับพระมหากษัตริย์และพระราชวงศ์ ใช้ “องค์” เช่น *พระทนต์ ๒ องค์ (ฟัน ๒ ซี่) พระราชหัตถเลขา ๒ องค์ (จดหมาย ๒ ฉบับ)*
- อายุ สำหรับพระมหากษัตริย์และพระราชินีใช้ “พระชนมพรรษา พรรษา”
สำหรับพระบรมใช้ “พระชนมายุ พรรษา”
สำหรับชั้นเจ้าฟ้าลงไปใช้ “พระชันษาปี”
- อาคันตุกะ (แขก) แบ่งออกเป็น ๒ กรณี คือ “พระราชอาคันตุกะ” ใช้เมื่อแขกเป็นแขกของพระมหากษัตริย์ และ “อาคันตุกะ” ใช้เมื่อแขกเป็นแขกของคนธรรมดา

กิจกรรม

ศึกษาใบความรู้

เรื่อง นามราชาศัพท์

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

คำถามชวนคิด

นามราชาศัพท์ หมายถึง

นามราชาศัพท์

คือ คำที่ใช้เรียกสิ่งของ ซึ่งเป็นของพระมหากษัตริย์ มีทั้งบัญญัติศัพท์ขึ้นใช้โดยเฉพาะ หรือนำคำนามสามัญ มาประกอบศัพท์ใหม่ด้วยการเติมคำหน้าหรือคำหลัง เพื่อให้พิเศษกว่าคำทั่วไป

นามราชาศัพท์

วันพระบรมราชสมภพ

วันพระราชสมภพ

วันประสูติ

วันเกิด

นามราชาศัพท์

วันพระบรมราชสมภพ

ใช้สำหรับพระอิสริยยศกิติ์
ชั้นที่ ๑ พระบาทสมเด็จพระ

วันพระราชสมภพ

ใช้สำหรับพระอิสริยยศกิติ์
ชั้นที่ ๒ สมเด็จพระบรม

นามราชาศัพท์

วันประสูติ

วันเกิด

ใช้สำหรับพระอิสริยยศกิติ

ชั้นที่ ๓ สมเด็จพระเจ้าฟ้า

ชั้นที่ ๔ พระองค์เจ้า

ชั้นที่ ๕ หม่อมเจ้า

ใช้สำหรับสุภาพชนทั่วไป

คำถามชวนคิด

นามราชาศัพท์มีหลักการใช้อย่างไร

นามราชาศัพท์

มักขึ้นต้นด้วยคำว่า

พระบรม

พระบรมราช

พระราช

พระ

นามราชาศัพท์

“พระบรม” หรือ “พระบรมราช” ใช้นำหน้าคำนามที่เป็นชื่อบุคคลหรือสิ่งสำคัญที่ควรยกย่องหรือเชิดชูเป็นเกียรติยศ

พระบรมราชาโชวาท

คำสั่งสอนของพระมหากษัตริย์

นามราชาศัพท์

“พระราช” ใช้นำหน้าคำนามที่เป็นชื่อบุคคลหรือ
สิ่งสำคัญที่ควรยกย่องรองลงมา

พระราชวัง

ที่อยู่ของพระมหากษัตริย์

นามราชาศัพท์

“พระราช” ใช้นำหน้าคำนามที่เป็นชื่อบุคคลหรือ
สิ่งสำคัญที่ควรยกย่องรองลงมา

พระราชทรัพย์

ทรัพย์สินของพระมหากษัตริย์

นามราชาศัพท์

“พระ” นำหน้าคำนามทั่วไปอย่างอวัยวะร่างกาย
เครื่องแต่งกาย ของใช้ เครื่องประดับ โรค อายุ เป็นต้น

พระวรกาย

ร่างกาย

นามราชาศัพท์

“พระ” นำหน้าคำนามทั่วไปอย่างอวัยวะร่างกาย
เครื่องแต่งกาย ของใช้ เครื่องประดับ โรค อายุ เป็นต้น

พระแท่นบรรทม

เตียงนอน

นามราชาศัพท์

“พระ” นำหน้าคำนามทั่วไปอย่างอวัยวะร่างกาย
เครื่องแต่งกาย ของใช้ เครื่องประดับ โรค อายุ เป็นต้น

พระราชหัตถเลขา

จดหมาย

นามราชาศัพท์

พระโลหิต

เลือด

พระบาท

ต้นแขน

พระฉาย

กระจก

พระสำอาง

หวี

นามราชาศัพท์

พระบรม

พระบรมราช

พระราช

พระ

นำหน้า
คำนามสามัญ

นามราชาศัพท์

นามราชาศัพท์

ขึ้นต้นด้วยคำว่า

พระบรม

พระบรมราช

พระราช

พระ

ใช้สำหรับพระอิสริยยศกิตติมศักดิ์
ชั้นที่ ๑

๑. พระบาทสมเด็จพระ

นามราชาศัพท์

ขั้นต้นด้วยคำว่า

พระราช

ใช้สำหรับพระอิสริยยศกิตติมศักดิ์ ชั้นที่ ๑ และ ๒ เท่านั้น

๑. พระบาทสมเด็จพระ

๒. สมเด็จพระบรม

นามราชาศัพท์

ขึ้นต้นด้วยคำว่า

พระ

ใช้สำหรับพระอิสริยยศกิติ์ชั้นที่ ๑, ๒, ๓ และ ๔

๑. พระบาทสมเด็จพระ

๒. สมเด็จพระบรม

๓. สมเด็จพระเจ้าฟ้า

๔. พระองค์เจ้า

๕. หม่อมเจ้า

พระบรม , พระบรมราช

ชั้นที่ ๑ , ๒ (บางพระองค์)

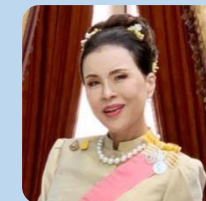
พระราช

ชั้นที่ ๑ , ๒

พระ

ชั้นที่ ๑,๒,๓,๔

ข้อสังเกตของนามราชาศัพท์

การใช้คำว่า

หลวง

หรือ

ตัน

ประกอบท้ายคำนามบางคำ เป็นคำนามราชาศัพท์

ม้าหลวง

ลูกหลวง

ช่างหลวง

ม้าตัน

เครื่องตัน

ข้อสังเกตของนามราชาศัพท์

การใช้คำว่า

“พระที่นั่ง”

ประกอบท้ายคำเรียกยานพาหนะต่าง ๆ ที่
พระมหากษัตริย์หรือพระราชวงศ์ชั้นสูงประทับ

รถยนต์พระที่นั่ง

เครื่องบินพระที่นั่ง

ข้อสังเกตของนามราชาศัพท์

พระราชอาคันตุกะ

ใช้เมื่อบุคคลนั้นเป็นแขกของพระมหากษัตริย์

อาคันตุกะ

ใช้เมื่อบุคคลนั้นเป็นแขกของคนธรรมดา

กิจกรรมเรียนรู้

เพิ่มพูนความรู้

การใช้นามราชาศัพท์

การใช้นามราชาศัพท์

คำสั่ง

พระบรมราชโองการ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระราชเสาวนีย์

สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง

สมเด็จพระบรมราชินี

พระราชบัญชา

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า

พระดำรัสสั่ง

สมเด็จพระเจ้าฟ้า , พระองค์เจ้า ,

สมเด็จพระสังฆราช

รับสั่ง

หม่อมเจ้า

การใช้นามราชาศัพท์

การบอกอายุ

พระชนมพรรษา..... พรรษา

พระชนมายุ..... พรรษา

พระชันษา..... ปี

ชันษา..... ปี

การใช้นามราชาศัพท์

การบอกอายุ

พระชนมพรรษา..... พรรษา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง

สมเด็จพระบรมราชินี

พระชนมายุ..... พรรษา

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า

การใช้นามราชาศัพท์

การบอกอายุ

พระชันษา..... ปี

สมเด็จพระเจ้าฟ้า พระองค์เจ้า และสมเด็จพระสังฆราช

ชันษา..... ปี

หม่อมเจ้า

การใช้นามราชาศัพท์

โอวาท
(คำสอน)

พระบรมราชาโชวาท

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระราชาโชวาท

สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง
สมเด็จพระบรมราชินี
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า

พระโอวาท

สมเด็จพระเจ้าฟ้า
พระองค์เจ้า
สมเด็จพระสังฆราช
หม่อมเจ้า

การใช้นามราชาศัพท์

รูปถ่าย

พระบรมฉายาลักษณ์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

พระฉายาลักษณ์

สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง
สมเด็จพระบรมราชินี
สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า

พระรูป

สมเด็จพระเจ้าฟ้า
พระองค์เจ้า
สมเด็จพระสังฆราช
หม่อมเจ้า

การใช้นามราชาศัพท์

พระคุณ

พระมหากษัตริย์คุณ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง
สมเด็จพระบรมราชินี

พระกษัตริย์คุณ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า

พระกษัตริย์คุณ

สมเด็จพระเจ้าฟ้า
พระองค์เจ้า
สมเด็จพระสังฆราช

กษัตริย์คุณ

หม่อมเจ้า

กิจกรรมฝึกทักษะ

เลิศลักษณ์คัพท์ราชา

“นามราชาคัพท์”

รูปแบบกิจกรรม

๑. นักเรียนจับคู่ ๒ คน แต่ละคู่ร่วมกันทำใบงานที่ ๑๓ เรื่อง นามราชาศัพท์
๒. นักเรียนนำเสนอใบงานที่ ๑๓ หน้าชั้นเรียน

ใบงานที่ ๑๓ เรื่อง นามราชาศัพท์
 หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง เพลินพาที่ขึ้นประเพณี
 รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความ เพื่อแก้ไขนามราชาศัพท์นั้นให้ถูกต้องตามพระอริยศาสตร์

ทุกครั้งที่ได้ชมพระที่นั่งจักรีมหาปราสาท สตรีรู้สึกประทับใจเป็นพิเศษเมื่อได้เห็น.....
 (ภาพวาด) พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระอัฐมรามาธิบดินทร
 พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

นิทรรศการ สิริราชพัสดราบรมราชินีนาถ ชื่นชมความงดงามผ้าไทยผ่าน(เครื่องแต่งกาย)..... เพื่อ
 เสด็จพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เนื่องในโอกาสมหามงคล
 เสด็จ(อายุ) ๙๐ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๖๕ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสิริกิติ์
 พระบรมราชินีนาถ นิทรรศการ “สิริราชพัสดราบรมราชินีนาถ” โอกาสนี้โดยได้รับ(พระคุณ).....
 จาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินี เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดและ
 ทอดพระเนตรนิทรรศการ

วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๕ เป็นวันคล้าย.....(วันเกิด) สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า
 กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมี(อายุ)..... ๖๗

๘ ตุลาคม(วันคล้ายวันเกิด) พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสิริภาจุฑาภรณ์

กิจกรรม

ใบงานที่ ๑๓

เรื่อง นามราชาศัพท์

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

กิจกรรมนำเสนอ

เลิศลักษณ์คัพห์ราชา

ใบงานที่ ๑๓ เรื่อง นามราชาคัพห์

ศึกษาเรียนรู้

เรื่อง นามราชาศัพท์

สรุปความรู้

การใช้คำราชาศัพท์เป็นการใช้คำที่เหมาะสมแก่ฐานะของบุคคลตามแบบแผนประเพณีไทยเป็นถ้อยคำที่กำหนดไว้ใช้ในโอกาสต่าง ๆ สำหรับพระเจ้าแผ่นดินและพระบรมวงศานุวงศ์

สรุปความรู้

นามราชาศัพท์ คือ คำานามที่เรียกชื่อ คน สัตว์
สิ่งของ โดยใช้ตามลำดับชั้นของพระมหากษัตริย์และ
พระบรมวงศานุวงศ์ หากผู้เรียนทราบและเข้าใจ
จะสามารถใช้นามราชาศัพท์ได้อย่างถูกต้องตามลำดับ
ของบุคคล อีกทั้งยังทราบความหมายของคำที่เป็น
นามราชาศัพท์

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง

เลิศลักษณ์คัพพัธราช่า (๓)

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. หนังสือเรียนหลักภาษาและการใช้ภาษา ม.๒
๒. ใบความรู้ เรื่อง กริยาราชศัพท์
๓. ใบงานที่ ๑๔ เรื่อง กริยาราชศัพท์
๔. กระดาษ ปากกาสี

(สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th)

